

Geschiedenis:

Vlootprogramma en Von Schlieffenplan

Keizerrijk: 1888-1914

In Duitse legerkringen hield men rekening met verschillende internationale conflictscenario's. Het vlootbouwprogramma moest Duitsland verzekeren van Britse steun, het Von Schlieffenplan moest een antwoord bieden op een mogelijke tweefrontenoorlog. Beide programma's hadden niet het beoogde effect.

In 1898 werd besloten tot de bouw van een Duitse vloot. Admiraal Von Tirpitz en de minister van Buitenlandse Zaken Von Bülow waren ervan overtuigd dat een sterke Duitse vloot niet alleen noodzakelijk was om overzeese belangen te beschermen, maar ook om vriendschap met Engeland af te dwingen. De Duitse vloot moest zó sterk worden dat Engeland geen zeeslag zou aandurven. Deze gedachte bleek een grote misrekening. De Engelsen begonnen Duitsland juist steeds meer als dé grote vijand op het continent te beschouwen. Duitsland raakte daardoor verstrikt in een maritieme wapenwedloop met Engeland.

Als gevolg van de Frans-Russische toenadering was men binnen het Duitse leger bang geworden voor een mogelijke tweefrontenoorlog. Generaal Alfred Von Schlieffen ontwikkelde in 1905 een in Duitse ogen passende respons voor deze dreiging. Von Schlieffen ging ervan uit dat de Russen minimaal zes weken nodig zouden hebben voor een volledige mobilisatie. Frankrijk moest daarom binnen zes weken op de knieën worden gedwongen. Nadat Parijs was ingenomen, kon een deel van de troepen met de trein naar het Oostfront worden overgebracht om de Russen te bestrijden. Zo'n snelle overwinning op Frankrijk kon volgens Von Schlieffen het best tot stand komen als Frankrijk niet via Elzas-Lotharingen maar via het neutrale België (en in een eerste versie ook via Nederland) werd binnengevallen.

Het Von Schlieffenplan was een agressief mobilisatieplan. Een conflict met Rusland bracht Duitsland nu ook altijd met Frankrijk in botsing, en waarschijnlijk ook met Groot-Brittannië omdat de Britten de Belgische neutraliteit garandeerden. Het plan had dan ook een desastreuze invloed op het begin van de Eerste Wereldoorlog.

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/naslagwerk/35/vlootprogramma-en-von-schlieffenplan>